

S O K F É L E.

96. Szám. Béts. November 29-dikén. (44) 1853

Emlékeztető Jegyzetek.

N o v e m b e r.

27 Nov. — 1800. Macdonald 10,000 Frantziával átmegy a Schweitz legmagasabb hegyén ezer meg ezer akadályok közt. Ez a vakmerő tett szintolly nagy bámulást érdemel mint Hannibalé. „Dieser Zug, úgymond egy német katona, bleibt als das Werk einer unbeugsamen ausdauernden Willenskraft, ein würdiger Gegenstand der Aufmerksamkeit jedes Militärs.“ — 1809. Ferentz Császár visszatér a Frantziáktól kitisztult fővárosába hív alatta valói legélénkebb örömére. A Varós szintügy a külvárosok is kivilágosittatnak.

28 Nov. — 1793. A Frantziák 8000 ember veszteséggel vortetnek vissza Kaiserlauten mellett a hátráló Poroszok 's Szászok által. — 1806. Oroszország hadat izen Frantziaországna. Kezdeté az Orosz-frantzia háborúnak. — 1806. A Frantziák megveszik Lübecket.

29 Nov. — 1780 † MARIA THERESIA. „Mors eam nobis sustulit, eo doloris sensu, quasi communis omnibus mater erepta fuisset, quod nomen ei prae illo *Magnae*, ex assentatione ut plurimum orto, grata posteritas merito tribuit.“ Pray.

Nyúgodj, áldott szív! emlékedet élteti a köny,

Mellyet drága hazánk egykori képe fakaszt.

Kisfaludy K.

V e s z s z ó t s k é k.

1. Ah, én *-ot éppen nem olvashatom, olly munkák' hoszszas és figyelmes olvasása által más szellem szálja meg 's más lélek szivárog az ember valójába! — Ne féltsd lelkedet, te tsak nyernél ha — reád nézve — lehető volna az illy feltserelés.

2. A' nőnemet általjában állhatatlannak 's Lukreziát mesének tartod: — Nem tsuda, mivel tsak hozzád hasonlókka vala dolgod.

3. Milly pertzás nagyratartással parantsolgatsz a Toldalék a' M. Kurirhoz.

fogadóban: — Ez eléggé bizonyítja hogy otthon nints kinek parantsolnod.

4. A' hasztalan sokat lotsogóra szánakozva tekintés: — virrasz nyelved mellett hogy másokat ne inditson irántad szánakozásra.

5. Önn állításod szerént új esztendei vagy más alkalomkor jobb nem köszönteni mint rossz szívből köszönteni. — E' béli gondolkozásoddal tselekvésed öszve ütő (consequens) mivel téged soha senki se lázott vagy hallott köszönteni.

6. Felforgatottnak 's romlottnak fested a' mai világot: Esméred tehát tenn magad!

7. A' játékszínből kimentél mivel az eszteleennek tartott szomszédodat melletted nem türhetted: Természetes dolog hogy két dudás egy tsárdában meg nem fér.

8. Fogadásod tsak sohajtás, — szívedből ered ugyan mind a' kettő, de tsak szélkapta gőz, mivel egyikből sem ered rugó a' feltettnek valóítására.

9. Kezed sürűbben nyúl játszilag és gyakorlottsággal a' Venétziai lántzon függő órához 's boszorkodol az órák' lassú haladtán: Jele hogy egyet se töltél haszonnal és unalom nélkül.

10. A' teremtést tökéletlennek mondod, mivel meggyőződésednél fogva sok hasztalan 's felesleges egymiség létez: — Vagyon igen is a' világon elég hasztalan 's felesleges egykiség mint — magad.

11. Ne katzagd a' mankón magát odább lóditót: — sokkal rútabb az irásodban mutatkozó sántaság.

12. Drága divatos ruhádban akarsz fényleni és tsudáltatni? — Szegény, külsejére a' penész gomba is tetszetős alakú!

A' Louveri kutya.

Minden hír lapok, és folyó irások omlékeztek Páris polgárainak nevezetes tettű napjaikban kimutatott vitézségekről, és bátor elszánású ön feláldozásaikról. Egy ezek közül későbbben említést tesz, a' szabadság ügyének oly védlőjéről is, kinek neve eddig ismeretlen vala: És ez egy kutya. — *Medór* (így neveztetik ezen hiv állat az ólta) egynek azon vitézek közül volt tulajdona, kik Julius 28-kán 1830 ban élteket a' Haza oltára előtt fel áldozták. Tulajdonosát el válhatatlanúl követte minden felé, minden lépéseiben, minden tsata veszélyekben vele lévén, a' Louvernek ostrommal bevételekor az öldöklő golyóbisok zápora közt sem távozott el mellőle. Azomban gazdája agyon lövetik, 's midőn szekérre tétetett, hogy elvitessék, erre is fel ugrott, és rajta maradt, míg a' test a' többi esettekkel a' sír gödörbe helyezteték. Ezen sírhalom felett tartózkodik az ólta, nappal komolybánattól elfogódva, körül bámáskodókra nem is ügyelve, el válhatatlan azon sír halomtól, mely fájdalomnak tárgyát fedezi, éjjel búsongó hangjait hallatja. Táplálását magára vállalta egy valóban nemes indulatú aszszony, ki minden nap maga el hozza eledelét, és rajta kívül mástól nem fogad el semmit. A' Nemzeti Polgár Gárda a' Sír halom mellé számára állított ugyan egy gúnyhót, de igen ritkán látogatja ezt, mintha úgy vélekednék, hogy ezen lakás őtet el választaná azon Patrióta sírhalomtól, mely tárgya szünteleni búgondolatának.

Mé r é s z e l s z á n á s.

Egy Angoly hajó Indiának partjain-tűzi favágás végett néhány embereit szárazra küldötte. Közülök

egy Matrótz különválva mélyebben be hatott az erdőbe, hol tsak hamar nagy rém lepi meg. Ugyan is, egy feléje gyorsan siető nyóštén oroszlánt hirtelenebben pillanta meg, hogy sem előle kitérni 's eltávozni ideje lett volna. Most tehát egész testit ijedtség reszketteté meg. De ezen szenvedő állapotja tsak hamar bámúlásra változék. Ugyan is az Oroszlán a' helyett, hogy reá rohanjon, szelídséggel lábainál vőn fekvést. Ezen helyezetében többször pillantott vissza, majd ötet, majd a' háta megett álló fát tekingette. Nehányszor ismétlé ezt, míg végre fel kelt, és a' fa felé kezdé lépdegélni, néha pillongatván, a' Mátrótzra, melyből ez gyanítván, hogy ötet maga után menni kívánja, e' szerént tselekvék. A' fához érkeztén, annak orma tején láta űlni egy nagy Paviánt, karjai közt két kis állatotskát tartva. A' fa alatt búsongva álla az oroszlán, melyből könnyen gyaníthatta a' Matrótz, hogy a' Pavián karjain tsüggő állatotskák annak kölykei légyenek. A' fára mászni, 's szoros körmök közül a' prédát kiszabadítani nem vala kedve. Fejsze lévén azómban nála, tsak hamar le vágja a' fát, mellyel együtt a' Pavián is földre terüle. Ekkor ennek dühösen neki ugrik az oroszlán, és egy pillantatban szét szagatja, ezután kölykeit egybe nyalogatja, és siet azonnal a' Matrótzhoz, kit is hálája jeléül nehányszor fejével körül dørsölt, és végre kölykeit barlangjába szállítá.

Cs.

A' házi boldogság.

Tsak az a' boldog, légyen ő király, vagy alattony sorsú, kinek házában önmegelégedésnek rózsája virít. Életünk minden gyönyörjei közt érzéseinkre legdúsabb hatású a' házi boldogság. Valamint a' különböző hang-

fogások majd magas, majd mély zengzetekre fejlődnek ki, úgy váltják fel egymást a' mi belső érzelmeink is. Sokan a' kívüli világhoz, szabad természethez, társaságos élethez, vagy szép mesterség üzéséhez vas karokkal ragaszkodnak; midőn ellenben mások a' tsendes magánynak, komoly szemlélődésnek, 's ártatlan házi életnek teszik áldozatjokat; mind ezeket pedig a' tapasztalásnak bizonyosága szerint olly annyira, hogy ha ön magunkat az ellen részre kénytetnénk, érzéseinkben durva háborodás szükségkép támadna. — Hogy ha belső alkotásunk szent szavát követjük, megtaláljuk magunkat ama kedvelteknek virányos körében, kiket a' vérenek felbonthatatlan szalagjai hozzánk kaptsolnak, azon szerentsés életnek drága honjában, melly a' boldog közösvénynek, — a' közép léptsőnek bélyegével tündöklik. „Az élet legbájolóbb gyönyörűsége a' szeretet, legnagyobb kintse az önmegelégedés, legbetsesebb birtoka az egészség, legédesebb vigalma az álom, 's leghathatósabb gyógyszere a' nyiltszívű barát,“ így szól egy igaz emberösmerő; és ki az az elmésen gondolkodó házi atya, ki ezen számos esztendőki tapasztalattól megerősített mondásnak ne adóznék ön jóvá hagyásával? Nem tiszta arany göröngyökben, ha így szollnom szabad, tünjék fel szerentsénk, hanem nyers értzalakokban, hogy fáradozásunk, 's elmésségünk által amannak méltó megnyeréséhez juthassunk. A' serény munkasság balzsamos fűszere életünknek, e' nélkül szellemünk zsibbadt állapotjában sorvadozunk; tulajdon műveink vidám szemlélésében kettős örömmel töltjük folyamként repülő napjainkat, mert ezek beszélő tanúji munkálkodásunknak, éles belátásunknak, 's önön erőknek. Mennél nagyobb poltzra emeltetik az embernek nemesedése, annál több kútforrásokat bír hatalmában, 's annál hatalmasb erő, 's maga elszánás

sarjadzik mellyében, mihelyt a' zordon időnek viharjai ellene lövellik ijjakat. Önhitségében teszi reményét, veszályl nő a' bátorszellem, viszonyokkal a' magába bizakodás, mihelyt eszébe ötlik annak eleven emléke, hogy számtalan védeszközök készek udvarlására, mellyeket mély elméssége által hamar felfedez, 's önkényes parantsként ki vivják akaratjának forrón óhajtott foganatját. A' világ urában vetett bizodalom nyugtató vígalmat önt a' halandó sérvedt szívébe, nyújt a' fájdalomokban enyhülést, 's szenvedésekben állandó türelmet. A' mit az atya keserű veritékjével egybegyűjt, fentartja azt okos takarékosága által szeretett nője; anyai szárnya alá veszi a' nagyot, úgy mint a' kitsinyt, 's körében semmi tsekélyt nem talál; ápolja honn gyámoló kezével házi boldogságának zsenge virányait; piruló ártatlanságban szökdelnek körülé a' gyermekek, 's háladatos fiúi tisztelettel vonzódnak édes szülőjéhez; sőt a' tseléd is tartozik e' boldog lények ditső körébe, nints ennek zsarnoki hatalommal dobzódó urá, sőt inkább háziatyában új szülőjét tisztelvén, pontos készséggel viszi végbe annak jóra tzelző parantsait, buzgóan szorgoskodik azon ház javáért, mellynek eránta gondos vonzalmát kitünőleg érzi. A' szabályos rend mindenben követi kitűzött útját, mint ama rendszabá- sos mozgó mív, melly, ambár az egész részeit egybe- tsatoló galandokat nem látjuk is, örömmre hájolja a' nézők kebleit. A' boldogságnak illy fényes ragyogási közt a' férj munkáji által megtsökkent erejének enyhet, 's édes nyúgalmat talál, költsönös beszédváltás, viszon- gondolatoknak nyiltszívű közlése szűli a' legszebb mu- latmányt; 's hogy ha ettől meg vonjuk magunkat, zajgó idő-pazérlásnak vettetünk alája; a' határt áthágo asz- tali vígalmak, szerfelett fényes ünnepei gyönyöröknek hirtelen változása gyakran siettették már sok egybe-

ránt dúsgazdag tsaládoknak gyászos őszveomlását, midőn az ezekben mélyen gyökerezett hírvágy színlett betsületi kórság, 's heves indulatoknak számtalan serge megtapodák a' rendnek szent törvényeit, elfojták a' rényes érzelmeket, 's a' familia attyát a' vidámúl reá mosolygó jövendőség regényes küszöbe helyett, a' borzasztó kétségbe esésnek meredek partjára állítják. A' határtúli századunkban annyira elhatalmazott gyönyörkeresésből egy izetlen, nedv, és erőtől megfosztatott nem sarjadzik, melly minden terhesebb munkától remegve távozik, a' kora féketlen szabadságnak, lanyha heuyelésnek, katzér indulatok töretlen hatalmának, lebkényű 's pajzán társaságoknak, feslett erköltsű példáknak rabszolgaként tömjéne; hasonló a' mindent lekonzolni törekedő ádáz sátánhoz tulajdon lelki és testi jóllétét dugába dönti, 's a' mások kárán örvendvén a' rény ösvényén halkán előre haladó vándorokat, ártatlanságnak fertelmes ürügye alatt a' vész iszonyu örvényébe taszítja. A' ki tsupán a' társaság tsalfa örömei után esdeklik, és sovárgási közt hivatalos kötelességét felesleg tekintti, annak szellemén az álulás, érzéseiben lanyhaság megveti gyökerét, 's végre természeti méltóságától megfosztva baromi alacsonytság szennyében hervadoz; azonban a' határtalan magába rejtekezés is kártékony következményeknek termékeny anyja, az embert mérges kigyóként kerülő magányozó ifjú emberiségnek több tárgyú szükségeit fonákül ösméri, sommi alkalma sintsen az emberi szív redőibe mélyebben tekinteni, 's nem tsak az emberiség helyes ösméretének hijjával, sőt élete vidámságának, 's ügyességének sajnos megtsonkálásával lakol. Ezen két legkülsőbb, egymásnak szemközt álló pontból sarjadzó rosznak sullyait atzél karral fordítja el a' boldog házi élet, mellyben, ha a' két szív őszszehangzik, lelkén-

dezni földi paraditsom, mellyben a' lelki tsendesség, ennek vidor szeszélye, ön meglegedés, tellyes földi boldogság karöltve lépdelnek a' két társ között. — Vajha elmés megfontolásra méltatnák az emberek jólétek megóvását annyira könnyítő, 's egy hosszan terjedő földi boldogságnak bátor eléérésére tzelző életnek segéd eszközt, mellyeket, noha egyszerűek, tekintetbe nem veszik, hanem a' hamis, víz bukorékként eltűnő gyönyörűségek tekervényes orkánjába rohannak, egészségeket, nyugalmokat, 's vidámságokat feláldozzák, 's végre ama keserűséggel szíveket elfolytató gyönyörűségek rém szirtjére jutnak, hol az őket kijátzó buja képzelődésnek ámitó fénye mellett életek árnya után kapkodának, midőn ittlétek tartandó boldogsága, szívek vidám felemelkedése házi békeségben a' zabolátlan indulatok felzendült zordon hullámaintól megmentve, minden búslakodás nélkül a' száraz földnek óhajtott révpantját elérte volna.

Trémel Miklós.

Arabs példabeszéd.

Az Arabsoknak ezen köz példabeszédét: „*A' kinek sok barátja van, annak egy sints*,” kívántuk magyarul versbe foglalva kiadni. Két fordítását nyertük már. Ezek itt következnek.

- 1.) Kevélynek a' sok tisztelő legnagyobb kints:
De, kinek sok a' barátja, annak egy sints.
- 2) Gőg, hogy tiszteljék, neki majd mindenki „*Barátom!*”
Még ne szorúlj Gőg, mert: mind oda hagynak *azok*.

Rejtett szó.

Ködbe borúl minden vigságod, hogy ha el önti
Szived' ket elsőm; országok védfala voltam;
Söt vagyokis végső hármamban; víz fenekére
Száll az egész, nevemet könnyen kitalálhatod innén.

Megfejtés a' g5. számban: Korso, kor, só, orsó.